

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden Euroopan laajuisten liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä laeiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain 74 §:n muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden Euroopan laajuisten liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä laeiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain ja ratalain 74 §:n muuttamiseksi (HE 290/2022 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Eeva Ovaska, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Ossi Korttinen, Liikenne- ja viestintävirasto
- lakimies Katri Nuuja, Väylävirasto
- johtava varautumisasiantuntija Tapio Tourula, Huoltovarmuuskeskus
- kehittämisspällikkö Johanna Vilkuna, Suomen Kuntaliitto
- johtava liikenne- ja elinkeinopoliittinen asiantuntija Päivi Wood, Keskuskauppakamari
- apulaisjohtaja Kirsti Tarnanen-Sariola, Suomen Satamaliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- VR-Yhtymä Oy
- Länsi-Suomen maakuntien liitot
- Varsinais-Suomen liitto
- Suomi-rata Oy
- Turun Tunnin Juna Oy
- Lapin Kauppakamari
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- Suomen Vesitiet ry
- Teknologiateollisuus ry
- Älykkään liikenteen verkosto - ITS Finland ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Destia Oy

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

- Finavia Oyj
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry
- Suomen Varustamot ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä sekä muutettavaksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettua lakia ja ratalakia.

Ehdotetulla lailla eräiden Euroopan laajuisen liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä pantaisiin kansallisesti täytäntöön Euroopan laajuisen liikenneverkon toteuttamista edistäviä yhdenmukaistamistoimenpiteitä koskeva direktiivi. Laissa säädettäisiin direktiivin soveltamisalaan kuuluvien liikenneinfrastruktuurihankkeiden edellyttämien lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden kokonaisuudesta, nimettäisiin Liikenne- ja viestintävirasto direktiivin mukaiseksi kansalliseksi viranomaiseksi ja säädettäisiin sen tehtävistä.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain päätöksentekomenettelyä maantien toiminnallisen luokan määrittämiseksi koskevia säännöksiä. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaisi jatkossa maantien kuulumisen valta-, kanta-, seutu- tai yhdysteihin Väyläviraston tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä. Laissa säädettäisiin lisäksi vuorovaikutuksesta esityksen valmistelussa.

Ratalakiin tehtäisiin tekninen muutos.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 aikana.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

(1) Valiokunta pitää hyvänä esityksen tavoitetta joustavoittaa ja nopeuttaa TEN-T-verkon hankkeiden etenemistä. Asiantuntijakuulemisissa korostettiin muun muassa valtion tieverkon muodostaman yhtenäisen kokonaisuuden säilyttämisen, lupamenettelyjen nopeuden ja ennakoitavuuden sekä alueellisen tasa-arvon merkitystä.

(2) Asiantuntijakuulemisissa tuotiin myös esille, että 1. lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluvat hankkeet ovat Suomessa melko harvinaisia. Esityksen katsottiin kuitenkin voivan olla omiaan parantamaan hankkeiden tehokasta ja tarkoituksenmukaista läpivientiä ja tuoda ennustettavuutta myös hankkeiden kustannusten hallintaan. Valiokunta pitää esitystä saamansa selvityksen perusteella tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

(3) Asiantuntijakuulemisissa tuotiin esille, että sitova neljän vuoden käsittelyä koskeva määräaika sääntely voi osoittautua ongelmalliseksi esimerkiksi tilanteissa, joissa usein viimeisenä asiaa

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

käsittelylle kunnan viranomaiselle ei siitä riippumattomista syistä jää riittävästi aikaa käsitellä asiaa ennen määräajan päättymistä. Saadun selvityksen mukaan neljän vuoden määräaikaa voidaan kuitenkin tarvittaessa jatkaa, mitä koskevan hakemuksen voivat tehdä Liikenne- ja viestintävirastolle myös toimivaltaiset viranomaiset. Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että esityksen perustelujen mukaan menettelyjen kokonaisuudesta koskevalla määräaika säännöksellä ei myöskään voida sivuuttaa asianosaisten ja muiden tahojen perustuslakiin ja EU:n oikeuteen kiinnittyviä menettelyllisiä oikeuksia.

(4) Asiantuntijakuulemisessa on kannatettu kansallisen viranomaisen tehtävän antamista Liikenne- ja viestintävirastolle. Saadun selvityksen mukaan virastolle ei ole esitetty lisämäärärahaa uusien tehtävien hoitamiseksi. Valiokunta kiinnittää huomiota Liikenne- ja viestintäviraston ja muiden esitykseen liittyvien viranomaisten resurssien riittävyyden keskeiseen merkitykseen sääntelyn tavoitteiden toteutumisen ja tarvittavan viranomaisyhteistyön kannalta. Valiokunta pitää myös tärkeänä, ettei esityksen toimeenpanosta aiheudu toimijoille kohtuutonta hallinnollista taakkaa tai kustannuksia.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2. Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

99 §. Päätöksenteko. Valiokunta on korjannut pykälästä kirjoitusvirheen.

104 §. Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille. Valiokunta on selvittänyt pykälän 2 momenttia siten, että momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitetaan selkeästi myös tietoa luokittelua koskevan päätöksen nähtävillä olemisesta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 290/2022 vp sisältyvät 1. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 290/2022 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eräiden Euroopan laajuisten liikenneverkon hankkeiden lupamenettelyistä ja muista hallinnollisista menettelyistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään Euroopan laajuisten liikenneverkon (TEN-T) toteuttamista edistävistä yhdenmukaistamistoimenpiteistä annetun Euroopan neuvoston ja parlamentin direktiivin (EU) 2021/1187, jäljempänä *direktiivi*, mukaisista vaatimuksista lupamenettelyissä ja muissa hallinnollisissa hyväksymismenettelyissä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan liikenneinfrastruktuurin rakentamiseen, mukauttamiseen tai muuttamiseen liittyvissä hankkeissa, jotka koskevat:

1) direktiivin liitteessä tarkoitettuja Euroopan laajuisten liikenneverkon ydinverkon ennalta yksilöityjä osuuksia;

2) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettuja Euroopan laajuisten liikenneverkon ydinverkkokäytäviä ja joiden kokonaiskustannukset ylittävät 300 000 000 euroa.

Tätä lakia sovelletaan seuraavissa 1 momentissa tarkoitettuja hankkeita koskevissa menettelyissä:

1) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaiset menettelyt, jotka koskevat mainitun lain 20 §:ssä tarkoitettua arviointiselostuksesta kuulemista, lain 23 §:ssä tarkoitettua perusteltua päätelmää tai 27 §:ssä tarkoitettua perustellun päätelmän ajantasaisuutta;

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

- 2) liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 21 §:ssä tarkoitettua tiesuunnitelmaa koskeva hyväksymismenettely;
- 3) ratalain (110/2007) 14 §:ssä tarkoitettua ratasuunnitelmaa koskeva hyväksymismenettely;
- 4) ilmailulain (864/2014) 79 §:ssä tarkoitettua rakentamislupamenettely;
- 5) ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:ssä tarkoitettu ympäristölupamenettely;
- 6) vesilaissa (587/2011) tarkoitettu lupamenettely;
- 7) luonnonsuojelulain (1096/1996) 31 §:ssä tarkoitettu poikkeusmenettely sekä 48 §:n 2 momentissa ja 49 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettu poikkeusmenettely;
- 8) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:ssä tarkoitettua rakennuslupaa koskeva menettely, 126 §:ssä tarkoitettua toimenpidelupaa koskeva menettely, 127 §:ssä tarkoitettua purkamislupaa koskeva menettely ja 128 §:ssä tarkoitettua maisematyölupaa koskeva menettely;
- 9) kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 5 §:ssä tarkoitettu lunastuslupamenettely;
- 10) maa-aineslain (555/1981) 4 §:ssä tarkoitettu lupamenettely;
- 11) Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 7 §:ssä tarkoitettu menettely suostumuksen antamisesta rakentamiseen talousvyöhykkeellä.

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta yksinomaan unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi ja päätöksen N:o 661/2010/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1315/2013, jäljempänä *TEN-T-asetus*, 31 ja 33 artiklassa tarkoitettuihin telemaattisiin sovelluksiin, uusiin teknologioihin eikä innovointiin liittyviin hankkeisiin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *Euroopan laajuisella liikenneverkolla* TEN-T-asetuksessa tarkoitettua liikenneverkkoa;
- 2) *eurooppalaisella koordinaattorilla* TEN-T-asetuksen 45 artiklan mukaisesti nimettyjä eurooppalaisia koordinaattoreita;
- 3) *hankkeen toteuttajalla* hankkeen täytäntöönpanoa varten tarvittavan luvan hakijaa tai viranomaista, joka on tehnyt aloitteen hankkeesta;
- 4) *rajat ylittävällä hankkeella* hanketta, joka kattaa kahden tai useamman jäsenvaltion välisen rajanylityskohdan;
- 5) *toimivaltaisellaviranomaisella* 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa menettelyissä samassa momentissa mainittujen säännösten mukaan toimivaltaisia viranomaisia;
- 6) *ydinverkon ennalta yksilöidyillä osuuksilla* direktiivin liitteessä yksilöityjä osuuksia;
- 7) *ydinverkkokäytävällä* Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1153 liitteen mukaisia liikenteen ydinverkkokäytäviä.

4 §

Nimetty viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto on direktiivissä tarkoitettu nimetty viranomainen.

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

Liikenne- ja viestintävirasto toimii hankkeen toteuttajan ja 2 §:n 2 momentissa tarkoitetuista menettelyistä vastaavien viranomaisten sekä rajat ylittävissä hankkeissa toisen Euroopan unionin jäsenvaltion nimetyn viranomaisen ja eurooppalaisten koordinaattoreiden yhteystahona.

Liikenne- ja viestintävirasto huolehtii yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa hankkeen toteuttajalle annettavasta hankkeen edellyttämiä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä koskevasta neuvonnasta, ennakkoneuvottelun järjestämisestä sekä tässä laissa säädettyyn määräaikaan ja sen seurantaan liittyvistä tehtävistä.

2 luku

Menettelyn järjestäminen

5 §

Ennakkoneuvottelu

Ennen 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirasto voi omasta aloitteestaan taikka toisen asiaa käsittelevän viranomaisen tai hankkeen toteuttajan pyynnöstä järjestää ennakkoneuvottelun yhteistyössä hankkeesta vastaavan ja keskeisten viranomaisten kanssa. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää hankkeessa edellytettujen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden kokonaisuuden hallintaa, hankkeen toteuttajan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

6 §

Hankkeesta ilmoittaminen

Hankkeen toteuttajan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle hankkeesta samanaikaisesti, kun se panee vireille ensimmäisen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä.

Ilmoitukseen on sisällytettävä kuvaus hankkeesta, hankkeen kustannusarvio ja tieto hankkeeseen liittyvistä päättyneistä ja vireillä olevista hallintomenettelyistä. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksessa annettavista tiedoista.

Liikenne- ja viestintäviraston on neljän kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta tehtävä päätös 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräajan laskennan alkamisesta tai kehoitettava hankkeen toteuttajaa täydentämään ilmoitusta. Liikenne- ja viestintäviraston on ilmoitettava päätöksestä niille toimivaltaisille viranomaisille, jotka ilmoituksen perusteella osallistuvat hankkeen käsittelyyn.

7 §

Määräaika

Hankkeessa edellytettujen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden kesto yhteensä ei saa ylittää neljää vuotta.

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

Toimivaltaisten viranomaisten on käsiteltävä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä koskevat asiat 1 momentissa säädettyssä määräajassa. Jos hankkeen edellytyksenä on useampi 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu menettely, on toimivaltaisten viranomaisten huolehdittava määräajan noudattamisesta yhteistyössä ja tarvittaessa sovittava käsittelyajoista. Liikenne- ja viestintäviraston on avustettava toimivaltaisia viranomaisia tarvittaessa sopimaan menettelyjen käsittelyajoista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten välisestä menettelystä 2 momentissa tarkoitettussa tilanteessa.

8 §

Määräajan laskeminen

Edellä 7 §:n 1 momentissa säädetty määräaika alkaa hankkeen toteuttajan hankkeesta 6 §:n mukaisesti tekemän ilmoituksen saapumispäivästä.

Määräaika päättyy viimeiseen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevan päätöksen tekemiseen.

Määräaikaan ei lasketa mukaan aikaa, joka kuuluu:

- 1) kun hakijalla ei ole vireillä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevaa asiaa,
- 2) toimivaltaisen viranomaisen kehotuksesta tehtävään hakemuksen, hyväksymisesityksen tai muun tämän lain soveltamisalaan kuuluvan menettelyn edellyttämän asiakirjan täydentämiseen;
- 3) 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä koskevia päätöksiä koskevien muutoksenhakusasioiden käsittelyssä.

Edellytyksenä 3 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen ajanjaksojen jättämiselle määräajan ulkopuolelle on, että hakijalla ei ole vireillä muita 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyitä.

Tarkempia säännöksiä 1—4 momentissa tarkoitettusta määräajan laskemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Määräajan pidentäminen ja määräajan laskemisen keskeyttäminen

Liikenne- ja viestintäviraston on omasta aloitteestaan taikka hankkeen toteuttajan tai toimivaltaisen viranomaisen hakemuksesta pidennettävä 7 §:n 1 momentin mukaista määräaika 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden loppuun saattamiseksi, jos asian asianmukainen käsittely tai muu perusteltu syy sitä edellyttää. Pidennystä voidaan jatkaa kerran samoin edellytyksin.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätettävä, että määräajan laskeminen keskeytyy, jos hankkeen toteuttaja tekee sitä koskevan hakemuksen. Määräajan laskemisen keskeyttämistä haetaan määräajaksi.

Tarkempia säännöksiä määräajan pidentämiseen ja sen laskemisen keskeyttämiseen liittyvästä menettelystä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

10 §

Määräajan laskemisen raukeaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi päättää, että 7 §:n 1 momentissa säädetyn määräajan laskeminen raukeaa. Päätös voidaan tehdä hankkeen toteuttajan hakemuksesta taikka jos 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu menettely on ollut keskeytyneenä hankkeen toteuttajasta riippuvasta syystä yhtäjaksoisesti vähintään vuoden.

11 §

Määräajan seuranta

Liikenne- ja viestintäviraston on seurattava 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräajan toteutumista.

Edellä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettujen menettelyiden vireillepanoa koskevaan asiakirjaan on liitettävä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Hankkeen toteuttajan on ilmoitettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevan asian vireillepanosta Liikenne- ja viestintävirastolle.

Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle kohtuullisessa ajassa hankkeen 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua menettelyä koskevan täydennyspyynnön tekemisestä ja täydennyksen saapumisesta sekä asiaa koskevan päätöksen tekemisestä.

Tarkempia säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten 2 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Ohjeistus

Liikenne- ja viestintäviraston on huolehdittava siitä, että yleisessä tietoverkossa on saatavilla yleisluonteista ohjeistusta hankkeiden täytäntöönpanon mahdollisesti edellyttämistä luvista, päätöksistä ja lausunnoista. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ohjeistuksen laadinnan koordinoimisesta, julkaisemisesta ja päivittämisestä. Toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat ohjeistuksen laadintaan ja päivittämiseen toimivaltaansa kuuluvien tässä laissa tarkoitettujen menettelyiden osalta.

13 §

Yhteistyö rajat ylittävissä hankkeissa

Rajat ylittävän hankkeen osalta Liikenne- ja viestintäviraston on tehtävä yhteistyötä asianomaisen Euroopan unionin jäsenvaltion nimetyn viranomaisen sekä eurooppalaisten koordinaattoreiden kanssa sovittaakseen yhteen lupa- ja muiden hyväksymismenettelyiden aikatauluja ja sopiakseen menettelyitä koskevasta yhteisestä aikataulusta.

Liikenne- ja viestintäviraston on toimitettava rajat ylittävien hankkeiden 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuja menettelyjä koskevat tiedot eurooppalaisille koordinaattoreille.

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

Jos 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräaikaa ei noudateta, Liikenne- ja viestintäviraston on eurooppalaisen koordinaattorin pyynnöstä ilmoitettava tälle, mitä toimenpiteitä on toteutettu tai on tarkoitus toteuttaa, jotta lupamenettely voidaan saattaa päätökseen mahdollisimman pian.

3 luku

Erinäiset säännökset

14 §

Julkiset hankinnat rajat ylittävissä hankkeissa

Jos tämän lain soveltamisalaan kuuluvaan rajaylittävään hankkeeseen liittyvät hankintamenettelyt toteuttaa usean Euroopan unionin jäsenvaltion yhteinen yksikkö, hankintaan on sovellettava yhden jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä. Hankintaan sovellettava lainsäädäntö määräytyy yhteisen yksikön sääntömääräisen kotipaikan mukaan, jollei asiasta asianomaisten jäsenvaltioiden välisessä sopimuksessa toisin sovita.

Mitä 1 momentissa säädetään yhteisen yksikön toteuttamista julkisista hankinnoista, koskee myös yhteisen yksikön tytäryhtiön toteuttamia julkisia hankintoja.

15 §

Tiedonsaantioikeus

Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta saada tietoja sekä tietojen tallentamisesta ja ylläpitämisestä säädetään liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 233 §:ssä.

16 §

Muutoksenhaku Liikenne- ja viestintäviraston päätökseen

Liikenne- ja viestintäviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

17 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia ei sovelleta hankkeisiin, joita koskevat 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut menettelyt on aloitettu ennen 10 päivää elokuuta 2023.

2.

Laki

liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 4, 84, 103 ja 104 § sellaisena kuin ne ovat, 4 § laissa 980/2018, 84 § laissa 566/2016 sekä 103 ja 104 § laissa 1501/2019, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a § ja 99 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 980/2018, uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §

Maantiet

Maantie on valtion omistama tai tieoikeudella hallinnoima tie, joka on luovutettu yleiseen liikenteeseen ja on Väyläviraston hallinnassa. Liikenteellisen merkityksensä mukaan maantiet ovat valtateitä, kantateitä, seututeitä tai yhdysteitä.

Valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä. Kantatiet täydentävät valtatieverkkoa ja palvelevat maakuntien liikennettä. Seututiet palvelevat seutukuntien liikennettä ja liittävät näitä valta- ja kantateihin. Muut maantiet ovat yhdysteitä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millä perusteella maantiet luokitellaan valta-, kanta-, seutu- ja yhdysteihin.

Valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon kuuluvat maantiet yhdistävät valtakunnallisesti ja kansainvälisesti suurimmat keskuksat ja solmukohdat ja palvelevat erityisesti pitkämatkaista liikennettä. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarkemmin siitä, miltä osin maantiet kuuluvat runkoverkkoon.

Maantie voi olla moottori- tai moottoriliikennetie taikka muu vain tietynlaista liikennettä varten tarkoitettu tie. Moottori- ja moottoriliikenneteiden teknisistä ominaisuuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Maantie voi olla myös tarkoitettu käytettäväksi vain talvelta (*erityinen talvitie*).

4 a §

Esitys maantien toiminnallisesta luokasta

Väylävirasto tekee Liikenne- ja viestintävirastolle esityksen maantien kuulumisesta valta- tai kantateihin, valta- tai kantatien muuttamisesta seutu- tai yhdystieksi ja usean elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen aluetta koskevan toiminnallista luokkaa koskevan esityksen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee esityksen maantien kuulumisesta seutu- tai yhdysteihin.

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettun esityksen tekemisestä vastaavan on varattava mahdollisuus osallistua esityksen valmisteluun muulle 11 §:ssä tarkoitettulle tienpidosta vastaavalle viranomaiselle, jota asia koskee, sekä niille kunnille ja maakunnan liitoille, joiden alueelle maantie sijoittuu. Ennen esityksen hyväksymistä esityksen tekemisestä vastaavan on pyydettävä lausunto maanituiltal kunnilta ja maakuntien liitoilta sekä varattava mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Esitys on tässä tarkoituksessa annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Kuulutus ja esitys on kuitenkin pidettävä nähtävillä yhtäjaksoisesti 30 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle maantie sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu esitys voidaan valmistella osana tiesuunnitelmaa. Tällöin noudatetaan, mitä 2 luvussa säädetään tiesuunnitelman laatimisesta. Kun esitys valmistellaan osana tiesuunnitelmaa, esityksen maantien toiminnallisesta luokasta tekee 1 momentissa säädetystä poiketen se taho, joka vastaa tiesuunnitelman laatimisesta 15 f §:n mukaan.

84 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisin, jos tähän on erityisiä syitä.

Yksityisen tien tai kadun muuttuessa maantiekiksi siirtyy tiekunnan tai tieosakkaiden tien alue ja katualue korvauksetta tienpitäjälle.

99 §

Päätöksenteko

Liikenne- ja viestintävirasto vahvistaa maantien kuulumisen valta-, kanta-, seutu- tai yhdysteihin.

103 §

Päätösten tiedoksi antaminen ja tiedoksisaanti

Liikenne- ja viestintävirasto toimittaa yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä sekä niiden voimassaoloajan pidentämistä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevan päätöksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tienpitäjälle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on annettava päätös yleisesti tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava viipymättä niissä kunnissa, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

Tiesuunnitelman hyväksymispäätös, joka on merkitykseltään vähäinen, voidaan antaa tiedoksi todisteellisesti. Todisteellisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa. Päätösten sähköisestä

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

tiedoksi antamisesta säädetään sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

104 §

Päätösten ilmoittaminen muistutuksen tehneille ja viranomaisille

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ilmoitettava tavallisella tiedoksiannolla yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymispäätöksestä niille suunnitelmasta muistutuksen tehneille, joiden osoite on tiedossa, samanaikaisesti, kun päätös 103 §:n mukaisesti annetaan yleisesti tiedoksi. Tavallisesta tiedoksiannosta säädetään hallintolaissa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lähetettävä ilmoitus yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman hyväksymistä ja niiden voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä sekä maantien toiminnallisen luokan vahvistamista koskevasta päätöksestä kunnalle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle. Ilmoitukseen on liitettävä tieto siitä, missä ja mihin asti päätös on nähtävillä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan tiesuunnitelmaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos suunnitelma on asetettu nähtäville 27 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki

ratalain 74 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ratalain (110/2007) 74 §, sellaisena kuin se on laissa 998/2018 seuraavasti:

74 §

Korvauksettomat luovutukset

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen Väylävirastolta. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoi-keudesta toisin, jos tähän on erityisiä syitä.

Valiokunnan mietintö LiVM 23/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Helsingissä 12.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Petri Huru ps
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula